T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2018/425
KARAR NO : 2018/416
KARAR TR: 25.06.2018

ÖZET : Davacıya ait taşınmazın OrganizeSanayi Bölgesi sınırları içine dahil edilmesine dair talebinin, V.Organize Sanayi Bölgesi Başkanlığı tarafından reddine dair işlemin iptali isteminin ADLİ YARGIYERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ş.E.
Vekili : Av. İ. S.
Davalı: V.Organize Sanayi Bölgesi
Vekili : Av.Y. L.K.
Davalı: Bilim Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı
Vekili : Hukuk Müşaviri E. G.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Tekirdağ ili, Çorlu ilçesi, Velimeşe Mahallesi, Kuştepe Mevkii, F19c03d pafta, 5045 parselde kayıtlı taşınmazının Organize Sanayi Bölgesi içerisine alınması talebinin reddine ilişkin 10.10.2016 tarih ve 1396 sayılı V.Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı işleminin iptali istemiyle 12/12/2016 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Tekirdağ İdare Mahkemesi: 21/03/2017 tarih ve 2016/1877 sayılı ara kararıyla Bilim Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığının da hasım mevkiine alınmasına karar vermiştir.

Davalı V.Organize Sanayi Bölgesi vekili süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde; Özel hukuk tüzel kişisi olan Organize Sanayi Bölgeleri aleyhine açılan davalarda uyuşmazlığın çözüm ve görümünde adli yargının görevli olduğu görüşüyle davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

TEKİRDAĞ İDARE MAHKEMESİ: 20.09.2017 tarih ve E:2016/1877 sayılı görevlilik kararı ile "…4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fikrasında, Organize Sanayi Bölgesinin, Yer Seçim Yönetmeliğine göre uygun görülen yerlerde Bakanlığın onayı ile kurulacağı; 5. maddesinde de, Organize Sanayi Bölgesinin, müteşebbis heyetin başvurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmiş yetki çerçevesinde kamulaştırma işlemleri yapabilen veya yaptırabilen bir özel hukuk tüzel kişiliği olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

4562 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetlerinin bir kısmı kamusal nitelik taşıyan Organize Sanayi Bölgelerince, kamusal yetki kullanılarak idare hukukunun ilke ve kurallarına göre idari nitelikte bir işlem tesis edilebilecektir.

Organize Sanayi Bölgeleri özel hukuk tüzel kişileri olmakla birlikte, OSB sınırları içine alınma taleplerinin özel hukuk hükümlerine göre değil, Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçim Yönetmeliği'ne göre belirlendiği, bu kapsamda işlemin kamusal yetki kullanılarak idare hukukunun ilke ve kurallarına göre idari nitelikte bir işlem niteliğinde olduğu görülmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Tekirdağ ili, Çorlu ilçesi, Velimeşe Mahallesi, Kuştepe Mevkii, F19c03d pafta, 5045 parselde kayıtlı taşınmazının Organize Sanayi Bölgesi içerisine alınması talebinin reddine ilişkin 10.10.2016 tarih ve 1396 sayılı V.Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı işleminin iptali istemiyle bakılan bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; her ne kadar V.Organize Sanayi Bölgesi özel hukuk tüzel kişisi niteliğine haiz olsa da, OSB sınırının belirlenmesi ve ilave alan taleplerinin Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçimi Yönetmeliği kapsamında idare hukuku esaslarına göre değerlendirileceği, uyuşmazlığın, taraflar arasında imzalanan bir özel hukuk sözleşmesinden veya özel hukuk hükümlerinden kaynaklanmadığı, bu nedenle, kamusal yetkiden kaynaklı re'sen ve tek taraflı olarak tesis edilen V.Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığının 10.10.2016 tarih ve 1396 sayılı işlemine karşı açılan davanın görüm ve çözümü idari yargının görev alanında bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; V.Organize Sanayi Bölgesinin görev itirazının reddine" karar vermiştir.

Davalı vekili tarafından,süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının onaylı örneği ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; 26/04/2018 gün ve 2018/8172 sayılı kararında "...4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 3/b maddesine göre organize sanayi bölgeleri "... Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynaklan rasyonel kullanmak, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla; sınırları tasdik edilmiş arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dahilinde gerekli idari, sosyal ve teknik altyapı alanları ile küçük imalat ve tamirat, ticaret, eğitim ve sağlık alanları, teknoloji geliştirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve bu Kanun hükümlerine göre işletilen mal. ye hizmet üretim bölgelerini," ifade etmektedir. Aynı Kanunun 5/1 maddesinin "OSB, müteşebbis heyetin başvurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmiş yetki çerçevesinde kamulaştırma işlemleri (...) yaptırabilen bir özel hukuk tüzel kişiliğidir." hükmü ve 8. maddesinde geçen,

"Yönetim kurulu, müteşebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçeceği beş asıl, beş yedek üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri iki yıl için seçilir./ Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir başkan ve bir başkanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt çoğunluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmiş sayılırlar. Kararlar salt çoğunlukla verilir. Oyların eşitliği halinde başkanın oyuna itibar edilir./Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kuruluş protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müteşebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir.'"' şeklindeki hükümler karşısında, organize sanayi bölgeleri yönetimlerinin özel hukuk tüzel kişiliği olduğu tartışmasızdır.

Yine anılan Kanunun 25/5. maddesine göre de OSB'lerin organları ile ilgili olarak Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerin organları ile ilgili hükümlerinin kıyasen uygulanacağı hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, 4562 sayılı Kanunun Geçici 8. maddesinde, "Bu maddenin yürürlük tarihinden önce mer'i plana göre yapılaşan sanayi tesislerinin bulunduğu alanlar için, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yapılan başvuruların, valilikçe uygun görülmesi halinde; hazırlanan gerekçe raporuna istinaden 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca plan onama yetkisi bulunan idarelerle alanın özelliklerine göre ilgili kurumların katılımıyla, vali başkanlığında oluşturulacak olan ıslah komisyonunun belirlediği ıslah şartları ve süresinin Bakanlık tarafından uygun görülmesi ile söz konusu alanlar OSB olarak değerlendirilebilir. Bakanlık, OSB yer seçimi komisyon üyesi olan kurum ve kuruluşlardan alacağı görüşler doğrultusunda OSB sınırlarını belirler. / Tespit edilen ıslah şartları çerçevesinde, tüzel kişilik kazanan OSB 'lerde, bu Kanunla getirilen tüm izin ve ruhsat yetkileri, ıslah çalışmaları tamamlanıncaya kadar genel mevzuat hükümlerine göre yürütülür. Süresi içinde ıslah şartlarını tamamlamayanlar OSB niteliklerini kaybederek sicilden terkin edilir. / Bu maddenin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar OSB Uygulama Yönetmeliğinde belirlenir." denilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, Velimeşe OSB Müdürlüğünün, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu kapsamında kurulduğu anlaşılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Velimeşe OSB'nin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ve özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılacağının açık olduğu gözetildiğinde, Tekirdağ İli, Çorlu İlçesi, Velimeşe Mahallesi, Kuştepe Mevkii, F19c03d Pafta, 5045 parselde kayıtlı taşınmazın OSB içerisine alınması talebinin reddine ilişkin 10/10/2016 tarih ve 1396 sayılı işlemin yargısal denetiminin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin; 03/03/2014 gün ve 2014/60-156 E.-K. sayılı; 06/07/2015 gün ve 2015/515-528 E.-K. sayılı ve 15/02/2016 gün ve 2016/21-58 E.-K. sayılı emsal kararlarında da bu hususların vurgulandığı görülmektedir" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Yasanın 10'uncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 25.06.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı V.Organize Sanayi Bölgesi vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde davalı vekilince başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıya ait taşınmazın V.Organize Sanayi Bölgesi sınırları içine dahil edilmesine dair talebinin, V.Organize Sanayi Bölgesi Başkanlığı tarafından reddine dair işlemin iptali davasıdır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14. maddesinde 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerinin saklı olduğu belirtilmiş; Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler başlıklı 85. maddesinin h bendinde, "…12.04.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır…"

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4.maddesinin altıncı fıkrasında; "Yürürlüğe giren (…) imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, İşyeri açma ve çalışma ruhsatın verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır."

5. maddesinde; "OSB, müteşebbis heyetin başvurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmiş yetki çerçevesinde kamulaştırma işlemleri yapabilen veya yaptırabilen bir özel hukuk tüzel kişiliğidir.

Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülüğü OSB tüzel kişiliğine aittir." hükmü yer almakta olup, 12.04.2000 günlü, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun, 04.07.2012 günlü, 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 20.maddesiyle değiştirilen 5.maddesinin Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Danıştay Altıncı Dairesi tarafından yapılan itiraz başvurusu üzerine, Anayasa Mahkemesi 31.10.2013 gün, E:2013/49, K:2013/125 sayılı kararı ile özetle; 04.07.2012 günlü, 6353 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle değiştirilen 5.maddesinin birinci fıkrasında yer alan ''… yapabilen veya … '' sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

8. maddesinde; "Yönetim kurulu, müteşebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçeceği beş asıl, beş yedek üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri iki yıl için seçilir.

Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir başkan ve bir başkanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt çoğunluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmiş sayılırlar. Kararlar salt çoğunlukla verilir. Oyların eşitliği halinde başkanın oyuna itibar edilir.

Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kuruluş protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müteşebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir."

Hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, V.Organize Sanayi Bölgesi'nin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ve özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılacağının açık olduğu gözetildiğinde, davacının kendisine ait taşınmazın da OSB sınırları içerisine alınmasına dair talebin reddine ilişkin davalı OSB tarafından tesis edilen işlemin yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerekir.

Açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Tekirdağ İdare Mahkemesinin 20.09.2017 gün ve 2016/1877 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Tekirdağ İdare Mahkemesinin 20.09.2017 gün ve 2016/1877 esas sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 25.06.2018 gününde Üyeler Aydemir TUNÇ ve Birgül KURT'un KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Ahmet Tevfik
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	ERGİNBAY

	Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Birgül	
	AYDIN	TUNÇ	KURT

KARŞI OY

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 4. maddesinin 6. fıkrasında; imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının OSB tarafından verileceği ve denetleneceği, işyeri açma ve çalışma ruhsatın verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçların, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılacağı;

5. maddesinde ise; OSB, müteşebbis heyetin başvurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmiş yetki çerçevesinde, kamulaştırma işlemleri (...) yaptırabilen bir özel hukuk tüzel kişiliği olduğu, arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülüğü OSB tüzel kişiliğine ait olduğu hükmü yer almıştır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, davalı V.Organize Sanayi Bölgesi'nin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu tartışmasız ise de;

İdare işleviyle ilgili ve tek taraflı irade beyanına dayalı olarak hukuki sonuç doğuran tasarruflar olarak tanımlanan idari işlemler, kural olarak idare makamlarınca tesis edilmektedir. Ancak idare işleviyle ilgili kamu yetki ve usullerini kullanmakla yetkili olduğu yasal düzenlemeyle istisnai olarak kabul edilen özel hukuk tüzel kişilerinin, tek taraflı irade beyanlarıyla hukuki sonuç doğuran, doğrudan uygulanabilir nitelikli işlemlerinin de, idari işlem niteliği taşıdığının kabulü gerekir. Zira bir işlemin, idari işlem olup olmadığı konusunda asıl ayırt edici unsur; işlemin idare işleviyle ilgili bir alanda, kamusal yetki ve usuller kullanılarak yapılmasıdır.

4562 sayılı Yasa hükümleri ile imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları ile ilgili olarak bazı kamusal görevler yüklenen V.Organize Sanayi Bölgesince belirtilen görevler kapsamında, davacıya ait taşınmazın Organize Sanayi Bölgesi içine alınması işleminin reddine ilişkin işlemin; idari işlem niteliğinde olduğu görülmektedir.

Bu durumda; uyuşmazlığa konu davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna varıldığından; davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu ve görev itirazının reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararının kaldırılması yolunda verilen karara katılmıyoruz. 25.6.2018

ÜYE	ÜYE
Aydemir TUNÇ	Birgül KURT